Hetedik évfolyam. 44. szám. Székely-Udvarhely, 1901. november 3.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . 2 „
Külföldre egész évre 12 „
Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egész évre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:
Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek.
Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy **az illető postahivataloknál az előfizetések megujitása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,** nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

Emlékezzünk régiekről.

— nov 1.

Életerős manapság az a nép, mely idealizmusát a mult emlékeiből meriti. Hazafias csak az a polgárság, melynek szivében ott él a nemzeti hősök, a porladozó nagy hazafiak emléke s tetteik lelkesiteni, serkenteni tudják a jelen nemzedékét.

A világ mintha kezdene végleg elmerülni az anyagi kérdések tömkelegébe. A hajsza a kenyér s a vagyon után, mintha mindinkább elfojtaná a nemzeti érzés idealizmusát, a históriai nagyságok emléke mindjobban belemerül a feledés tengerébe, s maholnap ott leszünk, hogy csak a levéltárak s a tudósok fogják tudni, hogy voltak ők és éltek a hazáért.

Egy sajnálatos tényt kell konstatálnunk: azt, hogy ebben a rohamosan fejlődő országban a polgárság zöme nem csüng már azzal a lelkes rajongással a mult magyar nagyságainak emlékén, mint az ugy a nemzeti idealizmus, mint a hazafentartó politika szempontjából is kivánatos volna. Mi ez a jelenség? Nem egyéb, mint a hazafias érzés hanyatlása, a nemzeti idealizmus csökkenése.

Idealizmus! Elkopott, tartalom nelkül való fogalom a modern irástudók előtt. Mily igazságtalanok s mennyire helytelenül birálják az ember lelki világát azok, akik az idealizmussal, mint a tömegeket mozgató erővel, leszámoltak s helyette a szürke lenni vagy nem lenni igéit harsogják ezerféle változatban a tömeg fülébe! Van idealizmus! Magunkba szivjuk azt az első lélegzetből, melyet tündőnkbe szivunk, belénk oltja ez a róna, ez a hegy, ez a nyelv és telénk ragyog Magyarország történetének minden lapjáról. S az uj apostolok elnyomják e velünk született erényt, elnyomják internaczionális jelszavakkal, számokkal és német bölcsészek elméleteivel.

S igy hamisitják meg a polgárság közvéleményét. Igy formálják a magyar lelkeket és veséket — holott egyesegyedül az idealizmus az, mely ezt a nemzetet a nemzetek sorában föntartotta. Évszázados háboruság, vesztett csaták, gazdasági tönkrejutások után tizszer és százszor rázta fel az idealizmus ezt a népet és megóvta, diadalra vitte minden vészek között.

Nemcsak a magyarnak volt meg ez az idealizmusa. Nézzük a nagy Németország, Francziaország, Olaszország s bármelyik kulturnép históriáját, látni fogjuk, hogy a zavaros kaosz fölött ott ragyogott mindig a nap: az idealizmus. Ez volt évezredeken át a felsőbb erő, melyet a gondviselés oltott az életre való fajok szivébe, ez óvta meg állami és egyéni szabadságunkat. Ettől az erőtől ne engedjük megfosztani magunkat. A magyar idealizmussal együtt mulna el a mult mélységes tengerében a nemzet is. Térjenek jó utra a hamis apostolok, s ne másitsák meg áltanaikkal a lelkeket a Duna-Tisza földjén, mert nemzeti romlást készitenek elő.

Nagy nemzeti események évfordulói évről-évre kevesebb magyar polgárt ösztökélnek ez ünneplésre. A megszentelt helyek, ahol hősök vére folyt, a szobrok és templomok, melyek történelmi nagyjaink emlékét birdetik, mind pusztábbak és elhagyatottabbak lesznek, a lelkekből kivész a dicső mult tudása, a szivekből a kegyelet. Ha igy tart, husz, harmincz esztendő mulva orgiáit üli ebben a hazában az internaczionálizmus és ha akkor jön majd egy ujabb nagy vihar, az végig fog seperni egy nemzet felett, mely multját elfeledte, megtagadta.

Egy tényezö van, mely ezen a nemzeti betegségen segithetne: az iskola. Ugy az elemi, mint a közép és szakiskola. Az egyetemen már hasztalanul hirdetik a nemzeti idealizmust annak a fiatal férfiunak, akinek gyermekkorában sivársággal töltötték meg a lelkét.

Tanitók és tanárok: tőlük függ a nemzeti idealizmus megmentése, visszahóditása. Emlékezzenek régiekről az iskolában minden nap, minden alkalommal, hogy a jövő nemzedék minden idealizmusával csüngjön a multon. Emlékezzünk régiekről: kulturmisszió ez és az a tanár és tanitó, ki növendékei előtt nem emlékezik a régiekről, kötelességét rosszul teljesiti.

A trónbeszéd. A király október 28-án délben nagy hatásu trónbeszéddel nyitotta meg az országgyülést. Kiemeli a trónbeszéd, hogy a megnyilt országgyülésnek fontos teendője lesz, hogy a közigazgatás egyszerüsitése, rendezése foganatosittatik; a vármegyei pénzek kezelése állami kezelésbe vétetik. A kivándorlás és bevándorlás tekintetében nagyszabásu intézkedéseket helyez kilátásba. Vizi utak, csatornák, kereskedelmi kikötők a fővárosban, vasutak kiépitése eszközöltetik. A katonai büntetőtörvény reformja is elé fog kerülni, az ujonczlétszám tekintetében is uj javaslatot fog előterjeszteni a kormány. Az ország közgazdasági helyzetének javitása egyik legfontosabb teendője lesz a törvényhozásnak. Az állami tisztviselők helyzetének javitására a kormány törvényjavaslatot fog előterjeszteni, mely a tisztviselők sorsán — az alsóbb fizetési fokozaton kezdve — a fizetésemelés fokozatos keresztülvitelével igyekszik segiteni. A közadók reformja is napirendre kerül. Szóval sok fontos körülményre kiterjed a jövő parlamenti munkakör.

A kivándorlás és az O. M. G. E. A kivándorlás ellen az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ez évben széleskörü mozgalmat inditott meg, melynek utolsó fázisai az ország minden részébe több ezer példányban szétküldött kérdőivek voltak. E kérdőivek alapján rendkivül gazdag anyag áll az O. M. G. E. kivándorlási bizottságának rendelkezésére, a melyek megvilágitják a kivándorlás gazdasági és szocziális részét s a most megnyiló őszi ülésszaka az O. M. G. E.-nek lesz hivatva e gazdag anyagot feldolgozni s a kivándorlás révén mutatkozó gazdasági bajok elháritására vonatkozó javaslatokat megtenni. A jövő év tavaszán a kivándorlással leginkább sujtott vidékeken kongresszusokat tartanak, melyek az illető vidék érdekeltjeinek bevonásával, szintén a kivándorlás kérdésével foglalkoznak. Ily kongresszusokat tartanak első sorban a Székelyföldön, a Dunántul és a Delvidéken A kivándorlási kérdésben inditott mozgalomban végső határozathozatal az 1902. év őszen a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállitással kapcsolatosan megtartandó országos gazdakongresszus feladata lesz.

Kozma Ferencz.

Még mindig a hatása alatt állva annak a páratlanul szép és lélekemelő ünnepélynek, melyet a kolozsvármegyei és városi tanitóság rendezett ez évi október hó 23-án Kozma Ferencz kir. tanácsos és tanfelügyelő 30 éves tanügyi müködésének emlékére, engedje meg t. Szerkesztő ur, hogy benyomásaimat röviden elmondhassam.

Régen tudtam és tisztában voltam az ünnepelt érdemeiről és tudta azt velem együtt a székelykereszturi állami tanitóképző-intézetben az ő igazgatósága alatt végzettek mindenike, hiszen az ő páratlanul igazságos atyai jóindulatu szeretetét elfeledni nem is lehetett és mégis meglepett a szeretetnek az a mértéke, mely ezen az ünnepélyen vele szemben megnyilatkozott.

Hogy szeretik tanitói, hogy szeretjük mi régi tanitványai, hogy szeretik munkatársai, azt tudtuk, de hogy hire-neve egy egész ország tanügyi közveleményét hozza mozgásba, hogy még az ország fővárosából és Pestvármegyéből is küldöttség járuljon eléje, leróni a tisztelet adóját s több szomszéd vármegye tanitósága tiszteletbeli taggá válaszsza meg, olyan megyékéi, a melyekben ő soha sem müködött, ez az elismerésnek olyan jele, melylyel az igazak igazai közül is csak kevesen dicsekedhetnek.

Nem adok ennek az ünnepnek lefolyásáról sablonos tudósitást, nem sorolom föl egyenként a 30-at meghaladó küldöttségeket, — melyek között én és Sándor Lajos kartársam, mint egyesületünk küldöttjei vettünk részt — nem közlöm az elmondott üdvözlő szebbnélszebb beszédeket, mindössze a l e l k é t szeretném megörökiteni e sorokban ennek az ünnepnek, amely érczněl maradandóbban jelezze a szakértelemmel párosult atyai jó sziv melegének éltető hatását.

Az a harmincz küldöttség harmincz alakban egyehangoztatott, azt az igazságot, hogy Kozma Ferencz tanitóinak valóságos édes atyja, ki zajtalan munkával hangosan beszélő sikereket vivott ki munkásságának ideje alatt. De ha nem is kereste a helyet és módot, a hol és a melynek felhasználásával nevét szárnyára kapja a hir, az ország mégis észrevette őt, s ime most eljött hozzá, fölkereste ünneplésevel. A hozzá intézett beszédekben lerakott eszmékből, mint a szobrász vésője alul a durva anyagból, ugy bontakozott ki Kozma Ferencznek egyénisége, s elhangzásuk után ugy állott előttünk a kedves kis szürke ember, mintha káprázat lett volna. Láttuk benne a tudóst, láttuk a pedagogust, az irót, a hazafit, az igazi székelyt, az egyház hü fiat, az édes apát és az embert, s valamennyit egyaránt nagynak. Azt hittük már nagyobb nem is lehet, a mikor ime, feláll könnyes szemekkel, hogy megköszönje a feléje nyujtott tisztelet-adózást, s azt mondta, hogy az ezért viszonzásul reá szakadt tartozással szemben nem lesz fizetőképes, tehát ugy tesz, mint a szegény ember, fizetni nem tud ugyan, de ha Isten megsegiti, majd l e d o l g o z z a: óriássá nőtt mindenki szemében.

Hogy mennyire szeretik őt tanitói, ennek nagyszerü bizonysága, hogy Kozma Ferencz nevét a „Kolozsvári Tanitók Házá"-ban 4000 koronás alapitvány utján, — melyet maguk között gyüjtöttek, — egy K o z m a s z o b á v a l örökitik meg, melyben az általuk festetett arczképét is elhelyezik, mely örök időkre emlékeztetni fogja a vármegye tanitóságát, hogy ime az atyai szeretet melegsége sugárzott elődeikre a tanfelügyelői hivatalból 15 éven át Kozma Ferencz alatt.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Udvarhelyvármegye története.

A legrégibb időtől 1849-ig.

Irták: **Jakab Elek** és **dr Szádeczky Lajos.**

(8) Budapest. Athenaeum. 1901.

(A „S z é k e l y-U d v a r h e l y" eredeti tárczája.)

II.

Az előbbiekből és azok után bárki is megalkothatta nézetét és eléggé motivált itéletét a székelyek eredetére vonatkozólag. Magam sem feszegetném tovább azt, ha Jakab E. müve 190-ik lapján, hol maga is a kérdést befejezi, ahhoz olyan óhajokat nem füzne, a melyet szó nélkül nem hagyhatok. Mellőzve azt, hogy J. a kérdés megitélésénél tekintetbe vehető adatok, tények, nyelvészeti okoskodások u t á n is megtartja azon itéletét, melyet valószinüleg azok ismerete e l ő t t formált, s a mely ugy látszik dogmájává vált, miután érvekkel ahhoz férni nem lehet: csak a nézetéhez füzött és illetőleg azokból vont következtetéseinek veszedelmes voltára akarok reá mutatni.

J. idézett helyen igy ir: „A hun-székely hagyomány becses kincse a székelynek, melyet féltékenyen őriz; honfitársaitól megvárhatja, hogy ne háboritsák birtokában. Attila neve és emléke n e m z e t i b ü s z k e s é g e, a mit az apa fiára — honszeretetre kötelezőleg — örökségül hagy. A nagy hun király dicsősége zászlóként ragyog előtte másfélezer éves fényben. Ne vonják szeme elé a jelen félénk kor révézetes fátyolát (!) kétes barátai, hogy legyen az vezércsillag, mely felé tartson, ha a megpróbáltatás napjai eljönnek, ideál, melyért küzdeni méltó legyen. A hun-székelység és Attila-utódság öntudatának a székelység szivéből kitépése, karja erejét bénitja meg s önfeláldozó hazaszeretete lángját oltja ki."

Kétszer-háromszor olvasom végig e ha nem bünös, hát oktalan tanitást. S kérdem, kételkedve kérdem magamban: hogyan, hát lehetséges volna-e az, hogy ezt **Jakab E. Magyarország országos levéltárnoka, magyar** akadémiai tag, magyar történettudós irta volna? Hiszen a mire e sorokban tanit, azt pár sorral előbb maga itéli el, s bélyegzi meg ugyancsak sulyosan! Vagy talán én nem értettem őt meg, vagy éppen felre értettem?! Nézzük csak! Elemezzük mondatonként.

„A hun-székely hagyomány becses kincse a székelyeknek, melyet féltékenyen őriz; honfitársaitól megvárhatja, hogy ne háboritsák birtokában."

Feltéve, a hagyomány igaz és jogos voltát, de — az előbbi fejtegetések után — meg nem engedve, kérdem: mi becse van annak, hogy féltékenyen őrizzük? Talán bizony a hun szó fogalmi jegyei teszik azt tiszteletreméltóvá? Olyan nagy, dicsö, mivelt és nemes volt-e e nép, hogy büszkeség volna a tőle származottság? Talán nagy volt az államalkotás és kormányzás terén mint a római, vagy oly magasra fejtette ki az emberi tudást, a szép érzéket mint a görög? Mik voltak azok a kiváló vonások elméjében, érzelmében vagy jellemében, melyek örökségében tetszelegni lehetne?

— Nem tudok felelni e kérdéske egyikére se. Talán valamelyik tankövyv eligazit? Előveszem a középisk. III. oszt. számára irt magyar történelmet s abban ugy találom a hunokat jellemezve: „E vad és kegyetlen néptől mindenki remegett." Azután ijesztő külsejük leirása jön Amm. Marcelinus és Jornandes után. Az egész leirás vad, durva, vérengző természetünek mutatja be e népet, akárcsak később a tatárokat a köztudat.

— Nos talán ez a hagyomány még sem olyan becses kincs, a melyet akármelyik utódnak is olyan féltékenyen kéne őriznie! „A székely — mondja J. — megvárhatja, hogy ne háboritsák e birtokában." A székely ez örökségéhez való tulajdonjoga — szerencséjére — nincs bizonyitva, de nemzetiségi ellenségeink, sajnos annyira respektálják és felhasználják azt, hogy vádképpen mindegyre még — a magyarokra is kiterjesztik.

„Attila neve és emléke nemzeti büszkesége, a mit az apa fiára — honszeretetre kötelezőleg — örökségül hagy", folytatja J.

Ha az előbbi mondat értelme oktalan és jogtalan igényt importál a székelynek, ugy az utóbbi igazságtalan és hazafiatlan érzésben marasztalja el.

Mert hiszen nekünk magyar-székelyeknek nem az Augusztus vagy Trajanus római császár neve és emléke, sem az Attiláé vagy a Theodoriké, de még az Ardariké vagy Bajáné sem szabad és kell, hogy legyen n e m z e t i b ü s z k e s é g ü n k tárgya; bár e nagy s részben barbár fejedelmek mindannyian részben vagy egészben, rövidebb vagy hosszabb ideig birta hazánkat, nevezte azt hazájának, de népök s államalkotásaik alig egy-két századig állottak fenn csupán. De ezek neve és emléke Magyarországon nem is kötelezhet senkit hazaszeretetre (ha csak az oláhokat nem a Trajanus neve?!); s a mint én hiszem, s mindannyian tanitjuk, mi magyarok Magyarországon — utódait eltekintve — csak e g y n é v és annak emléke lehet és szabad, hogy legyen n e m z e t i b ü s z k e s é g ü n k t á r g y a, a kinek neve oly örökség, mely honszeretetre kötelez — s ez a honfoglaló Árpádé.

A ki mást és másként tanit Magyarországon, az két föltevés közül egyik alá tartozik, de mindenesetre veszedelmes tanokat hirdet és hamis próféta.

„A nagy hun király dicsősége zászlóként ragyog előtte másfélezer éves fényben."

E mondat a másfélezer esztendős multra való hivatkozásért iratott. De valamint a catalaum és egyéb vereségeknek nem éppen oly kevéssé részesei a székelyek Attila dicsőségének. S nem is szabad, hogy mi magyarok annyira osztályrészesei legyünk egy más nép örömének vagy bánatának, dicsőségének vagy gyászának, hogy az zászlónk legyen, melyre esküszünk, s mely büszkeségünk, becsületünk, államiságunk jelképe legyen.

J. következő mondata meg, mig első részében bombasztikus és érthetetlen, puszta frázis, addig másik részében helytelen és oktalan eszményekre tanit.

„Ne vonják szeme elé a jelen félénk kor révézetes fátyolát kétes barátai, hogy legyen az vezércsillag, mely felé tartson, ha a megpróbáltatás napjai eljönek, ideál, melyért küzdeni méltó legyen."

— Ki, mit, kinek? A székelynek szeme elé ne vonják a jelen félénk kor révézetes fátyolát? Hát mit vonjanak? Talán a mult csalóka rózsaszinü leplét vagy a hazugság fata morgánáját? Hát félénk a jelen kor? És ennek révézetes fátyola van? Hát tesz is valamit az a „révézetes fátyol". Talán maga ez az állitás és tanitás révézetes? De már az ellen a tanitás ellen határozottan tiltakoznunk kell, hogy Attila dicsősége, vagy mije? legyen a mi „vezércsillagunk?" mert akkor bizony sötétbe tévelygenénk, rég lehanyatolván azon csillag, a mely nem is volt tulajdonkép az, hanem csak meteor vagy üstökös. A megpróbáltatás napjaiban pedig éppen kétes értékü ereklye az ő neve, emléke; egyénisége sem arra való egy élni akaró népnek, hogy ideál legyen, a melyért küzdeni méltó legyen, Ő az alkotni nem tudó, csak büntető-romboló Demon, Azrael? Az ő jegyében a küzdelem a jövőben a székelységnek aligha lesz ajánlatos.

Bizony csak nagy tört-aberatiója J. E.-nek Attilá-t tüzni ki vezércsillagul, zászlóul, ideálul a székelynek; Attilát a zord, zsarnok, kegyetlen rombolás nemtőjét, a rokonszenves, nemes, lovagias honalkotó Árpád alakja helyett!

S mint az eddigiek, épp oly kevéssé igaz, épp oly kevéssé helyes utolsó végső mondata e kérdésben.

„A hun-székelység és Attila-utódság öntudatának a székelység szivéből kitépése, karja erejét bénitja meg s önfeláldozó hazaszeretete lángját oltja ki."

Egy pár üres órájában történelmi meséket, faji büszkeségnek hizelgő krónikákat olvasó földbirtokos és lateiner képzelmében él ugyan, vagyis inkább motoszkál a hun utódság hányi-veti ingere; de a nép lelkében, szerencsére, a magyarokról való azonosság élő és éltető öntudata van meg s ez adja meg karja erejét — a munkához s ez táplálja lelkében a hazaszeretet szent lángját. Az a követelődzés a hun utódsággal, az a pöffeszkedő gőg, mely ősül Attila alakját rángatja elő mindegyre elsőbbségi igényt akarva abból a székelyeknek formálni a magyarság rovására, immár muljon el, ne tápláltassék mesterségesen és botorul, hanem pusztuljon az árnyék és meseországba, melyből vetetett s ne kisértsen gyöngéket és előitéletre hajlandókat. A székelységnek a magyarsággal — ennek rovására — való s z e m b e á l l i t á s a tévedés és bün, melyet nyugodni kell hagyni! Különben is megfoghatatlan a

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hogy az iránta érzett szeretet és ragaszkodás a társadalom minden rétegében mily nagymértékü, élénken bizonyitja az a körülmény is, hogy a mikor a hivatalos ünneplés véget ért, a fehérasztalnál Palkovics altábornagy, honvédkerületi parancsnok is poharat ragadott, hogy ünnepelje benne a magyar hazafiság és közmüvelődés apostolát. És ennek a meglepetésszámba ment köszöntőnek hatása alatt állott az a 300 főre menő társaság az egész ebéd alatt. Szivéből beszélt ott miudenki, a szeretet melege áradt szét az egész társaságon, kiapadhatatlan lelkesedéssel ünnepelte, kezdve a miniszteren, folytatva a püspökökön, alispánon, polgármesteren, tanitóságon, ismerősön és idegeneken, egészen irodájának legalsó emberéig.

Boldog vagyok, hogy közvetlenül lehettem részese ennek a lélekemelő ünnepélyességnek és hogy erre alkalmat adott nekem és kartársaimnak Tanitó-egyesületünk közgyülése, a midőn most küldetésünkről beszámolok, egyszersmint köszönetünket is kifejezem.

Lázár József,
ált. tan. egy. alelnök.

A szarvasgomba hazánkban és a külföldön.

Segesvár, okt. 28.

A magyar királyi földmivelési miniszterium a mult hó folyamán a segesvári állattenyésztési felügyelőséghez intézett leiratában utasitja a hivatalt, hogy minden alkalmat használjon fel arra, hogy különösen az erdők tájait lakó néppel megismertesse a szarvasgombát, annak keresési módját s a szedésből eredő jövedelmet.

Nagy közgazdasági eredménynyel bir ezen első pillanatra csekélynek látszó ügy, miután a szarvasgomba keresése éppen a legszegényebb népnek nyujtana segitséget, a megélhetés nehéz küzdelmeiben szép jövedelmet biztositván neki anélkül, hogy ez nagyobb befektetést vagy költséget okozna. Ugy Francziaországban, — mely tulajdonképpen hazája a szarvasgombának — mint Németországban is, egész vidékek lakosságának képezi ugyszólván kizárólagos jövedelmi forrását a szarvasgomba keresése, mely jövedelem nagyságának feltüntetésére legyen szabad a természettudományi közlöny nyomán az alább elmondandókban ismertetni a valódi szarvasgombát, annak keresési módját s az életképességére szükséges talajviszonyokat.

A szarvasgomba eredetéhez annak igazi honában a franczia Perigord vidékén szép monda füződik, mely szerint egy fáradságtól s éhségtől elgyötört öreg asszony kopogtatott a perigordi favágó ajtaján s ott barátságos fogadtatásba részesülve, a forró parázsban pompásan sült burgonyával lett megkinálva a favágó által. Egyszerre csak villámsugár czikázott át a konyhán, a koldusasszony tündérré változott s egy pálczát vévén elő, megérintette vele a megmaradt burgonyát, mely azonnal megfeketült akár a valódi ében s illatos lett, mint a rózsa. „Menj — mondá a tündér — kertedbe, melyet e becses almával sürün benőve fogsz találni; oly kincs az, melynek magvát kivüled senki nem fogja ismerni, nem fogja birni“, — szólt s a kürtőn át szikra alakjában eltünt.

A favágó kertjébe rohant s felásva a földet, bámulva látta hova csak tekintett, a tündér almáját diszleni, illatos bokrok s virágok tövében.

A tündér almája rövid idő megalapitá a favágó szerencséjét, kinek halála után rengeteg kincs maradt fiaira.

A tündér ott volt ismét koldusasszony képében s a kert drága almái egyszerre eltüntek a kis kertből s bár kőfal környezte, mégis mindenütt elmaradtak Perigordban. A favágó fiai pedig disznókká változtak, arra kárhoztatva, hogy a földet turva, a tündér almáit keressék. A Perigord vidéki szarvasgomba (Tuber melanosporum Vitt) a legértékesebb faj, minden más gombánál jobb, érett állapotban a főtt kukoriczára emlékeztető illata, belseje sötét viola szinü egész a vörös barnáig, sárgás erekkel ellátva külsején apró szemölcsökkel.

Hazánkban több — egymástói egészen eltérő gombafajt értenek szarvasgomba néven, melyek közül némelyek a föld fölött nőve, a szarvas fejdiszéhez hasonlitanak, mások a föld szine alatt sárgás sima kissé repedéses külsővel a burgonyához hasonlitanak.

Egyik igazi szarvasgombánk a nyári szarvasgomba (Tuber aestivum Vittadini), mely nálunk trifola gimgomba, földikenyér, földi krumpli, trifla stb. néven ismeretes. A nyári szarvasgomba ritkán gömbölyü, rendesen szabálytalan alaku, horpadásos, a föld szine alatt termő gomba, mely a külsején levő vastag, fekete barna, erősen kiemelkedő kupos szemölcseiről ismerhető föl.

Belseje eleinte fehér, aztán barnás, vagy szürkés szinü fehér erezettel. Érett korában a főtt kukoriczához hasonló illata oly erős, hogy egy friss példány néhány napon át eltölti a szobát.

Átlag dió nagyságu, azonban tyuktojás, sőt ököl nagyságu is lehet.

Oly mészkő darabokkal kevert humusz talaju erdőt kedvel, melyet a fák vékony gyökerei áthatnak.

Leginkább tölgy vagy bükk erdőben nő, mely napfényes meleg s nem tulárnyékos. Élete a fa gyökeréhez van kötve, melynek terpedésével mindinkább távolodik a fától, s melynek elpusztulásával ki vész a gomba is.

A szarvasgomba felkeresésére kutyákat vagy disznókat használnak, melyre könnyen betanithatók, ha eledelöket trifla hulladekkal keverjük.

A trifla ára meglehetősen ingadozó. Triflákban gazdag években 12—14 K, mig szegényebb években 24—26 K kilogrammja.

Oly vidékeken, hol a trifla csak meglehetősen is tenyészik, egy meglehetős jó kutyával vagy disznóval egy ember naponkint 2—3 kgrt, dusabb vidékeken 6—8 kgrt képes szedni.

Földmivelési kormányzatunknak csak hivatalunkhoz intézett s föntebb emlitett leiratával czélja tehát az, hogy miután az erdélyi talajviszonyok minden tekintetben alkalmasok a szarvasgomba tenyészetére, de ez idő szerint nem birunk tudomásával annak, hogy valahol ilyeneket keresnének vagy találnának, szerezzünk tájékozást ez irányban, mivel valószinü, hogy az alsóbb néposztályban nem lévén ismeretes ezen nagyértékü gombafaj, talán naponkent megy el egy olyan kincsesbánya mellett, melyert csak bekellene hajolnia.

Ez uton is fölkérjük tehát a tisztelt olvasó közönséget, hogy habár hallomásból vagy saját tapasztalatából birna tudomásával annak, hogy a fent leirt gombafaj valahol található, sziveskedjék ezt a segesvári m. kir. állattenyésztési felügyelőségnek tudomására hozni.

Békéssy Jenő,
m. kir. állattenyésztési s. felügyelő.

krónika után induló egy pár iró-ember által a székelységnek, mint népnek, tulajdonitott ambitió, hogy az inkább óhajtson a vad és durva, vérengző és erőszakos, alkotásra és igy czivilizáczióra képtelen s mint ilyen elpusztult Attila és hun-ivadék lenni, semmint magyar. Magyar s mint ilyen részese azok küzdelmes vándorlásának, osztályos társa azok jó- és balszerencséjének, dicsőséges vérrel szerzett honfoglalásának, majd szervezkedésének, hatalmas államalkotásának, tiszteletreméltó küzdelmeinek, függetlensége és önállósága fentartásában és védelmében, tanujelét adva nemes és szabad érzelmeinek, bölcs értelmességeinek és lovagias, fenkölt jellemének, melyet immár egy ezredév munkája igazol. Káros, igaztalan és bünös tévedés Attilát választani ösül Árpád helyett, a hunt a magyarral szemben. Hazát s ősöket nem választunk, hanem öröklünk, de ha választani kell, én választottam s nem tartok a hun választókkal. Igaza van Vámbéry-nek, a török-tatár származás nagy védőjének, ha elméletével ellentétes álláspontra helyezkedve azt mondja: „Különös izlés kell ahhoz, hogy inkább szeressük a nomád és a kulturától még távol levő török-tatárokhoz, mint a müvelt, a természettől gazdagon megadományozott és nemes finn népekhez számittatást!“ (V. A. M. E. XIV. l.). Nos, ha ez áll és igaz, a Magyarok eredetére nézve, mennyivel inkább csodálkozhatunk azon izlés aberation, amely minden áron a történelmi adatok és tények, az összehasonlitó nyelvészet minden eredményei és tanulságai ellenére is vaksággal megvert okvetetlenkedéssel és oktalansággal forczirozza a székelyek hun eredetüségét. Chimera ez, melynek terjesztésével nem jó szolgálatot tett J. E. sem. A história nem az érzelmek és politikai ambitiók szolgálatában álló tudomány, amilyenné a román történetirók és mások tenni akarják, hanem az igaz tények és események előadása s az azokból elvonható tanulságos következtetésekké. Ne állitson hát a tört. iró népe és olvasói elibe korlátul — anathemával fenyegetődző — előitéletet, elfogultságot, ne képzelt előnyökre való rátartiságot. Ne fényt és dicsőséget keressen és találjon egyedül és okvetlenül, hanem keresse az igazat, még ha az hátrányos, vagy diffamáló is. A Livius-féle történetirók kora lejárt; s azt véljük: le a székelyek hunságának meséje is. És ezzel áttérhetünk a Monographia részletes ismertetésére. **—a—d.**

Háztartás.

Takarékos tüzelés. Takarékoskodni mindennel lethet és kell is, mert sok kicsi is sokra megy. Tüzelni is lehet takarékosan vagy pazarul. S ha meggondoljuk, hogy a tüzeléssel naponkint csak 4—5 fillérrel szaporitjuk kiadásunkat, évenkint az már 14—18 koronára rug. De hogy is lehet a tüzeléssel pazarolni? Mindjárt megvilágositom példával. Ágnes asszony tüzet rak, hogy megfőzze az ebédet. Mikor már jól megrakta a tüzhelyet, eszébe jön, hogy a szomszedban valami dolga van. A tüz ég, de nem fő mellette semmi sem; amire Ágnes asszony hazakerül, a tüz elhamvad, ujra begyujthatja. Az is pazar tüzelés, mikor a főzés vége felé nem fogyasztjuk a tüzet; mikor már mindent leszednek a tüzhelyről s utána egy óra is beletelik, mire a tüz elalszik. Pazar tüzelés az is, mikor nedves fával tüzelünk, holott ha kellő időben gondoskodtunk volna, lenne száraz fánk. A kályhafütésnél is sokat takarithatunk meg. Aki ugy rakja meg a kályhát, hogy az elviselhetetlen nagy hőség következtében ki kell nyitni az ajtót vagy az ablakot, az pazarol, a mellett még az egészségében is kárt tehet a tulságos melegséggel; mert a meghülés ugy keletkezik, ha a forróságból a hidegre megyünk ki; de a tulságos szobai meleg különben is egészségtelen. Ezek csekélységeknek látszanak, pedig aki takarékoskodik, az ezekre is ügyel.

Iparügy.

Ingyenes tanfolyam. A Spaller József helybeli szakiskolai tanár által tervbe vett és mai napon délután 3 órakor az állami szakiskola elméleti tantermében megnyiló könyvviteli és üzleti levelezesi tanfolyam iránt általános az érdeklődés városunk iparos közönsége körében Igen örvendünk, hogy iparosaink haladni vágyó része csoportosult a szép és minden esetre nagy horderővel biró eszme köré s igy a kicsinyes rátartiság, üres henczegés megtört és helyében a józan gondolkozás, az előre törekvés elismerésre érdemes ténye lépett. A mai megnyitó előadásról jövő számunkban hozunk tudósitást s ugyanakkor közöljük az előadásokon résztvevőknek névsorát is.

Különfélék.

— **Halottak napját** méltó kegyelettel ünnepelte meg városunk és vármegyénk közönsége is. A helybeli temetőkben Mindenszentek napján este kigyultak a szeretett halottak sirdombjaira helyezett mécsesek s forró könyek között emlékeztek az élők elköltözött övéikre. Igen sok idegen utazott e napra városunkba, hogy kegyeleti adóját leróva, megnyugvást és vigaszt keressen sebezett szivére. A többek között itt láttuk Stratzinger Emil fővárosi kir. pénzügyi tanácsost, a székesfővárosi I—III. ker. kir. adófelügyelőség főnökét is leányával. Sebők volt szakiskolai tanár sirjára az intézet tantestülete és ifjusága helyezett koszorut. Ezt megelőzőleg pedig daloskörе Spaller tanár vezetésével gyászdalt énekelt.

— **A székelykereszturi lenbeváltó és kikészitő gyár ünnepélyes felavatása** ma (vasárnap) fog megtörténni Székely-Kereszturon. Az ünnepséget Hollaky Arthur, vármegyének főispánja beszéddel nyitja meg s Damokos Andor dr alispánunk ismerteti a gyár létesitésének történetét. Majd az egyházi áldást mondják el a lelkészek s végül Fiedler gyáros villásreggelit ad. A földmivelésügyi miniszter képviseletében Szomjas Lajos miniszteri titkár vesz részt az ünnepélyes aktuson. Igen sajnálatos tény, hogy még az ünnepély teljes müsorát sem közölhetjük, mivel azt a rendező bizottság sem nekünk, sem pedig a vármegyei iparfejlesztő bizottságnak nem küldötte meg, sőt még meghivni is elmulasztotta ez utóbbit, melynek pedig szintén jelentékeny rész jutott a gyár felállitása körül.

— **A képviselőház** uj elnöke: Apponyi Albert gróf, alelnökei Daniel Gábor az oláhfalvi választó-kerület orsz. képviselője és Talián Béla lettek.

— **Főispánváltozás.** A király ő felsége Mikó Árpád Maros-Tordavármegye és Marosvásárhely szab. kir. város főispánját ezen állásától saját kérelmére, buzgó szolgálatainak elismerése mellett felmentette és helyébe Sándor János Kis-Küküllővármegye főispánját — ezen állásában való meghagyása mellett — nevezte ki.

— **Katonai előléptetések.** A novemberi előléptetések alkalmával a helyben állomásozó 82. ezred zászlóalja és pótzászlóalj keretéhez beosztott tisztek között is jelentekeny változások történtek. Ugyanis a király Wachsmann Vilmos főhadnagyot II. o. századosnak; nemes Schott Ferdinánd és Horn Ede hadnagyokat főhadnagyoknak; Spanily Richard, Gurmann József, Spanily Oszkár és Weiszmann Alajos hadapród tiszthelyeteseket hadnagyoknak és Hoffmann János hadnagy kezelőtisztet főhadnagy kezelőtisztnek léptette elő.

— **Városunk képviselőtestülete** e hó 6-án tartja meg őszi rendes közgyülését, melynek legfontosabb tárgya a jövő évi költségvetés előterjesztése, valamint a tisztviselők fizetésének felemelése lesz.

— **Uj reáltanár.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Varga Károlyt a helybeli kir. főreáliskolához helyettes tanarnak nevezte ki.

— **Kinevezések.** A pénzügyi miniszter Mántó Miklós állami végrehajtót a helybeli kir. pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségü pénzügyi fogalmazó- és földadónyilvantartási biztosnak nevezte ki. — Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja Bocz Endre helybeli lakost a vármegyei számvevőséghez dijtalan gyakornoknak nevezte ki.

— **Filléresтély.** A nőegylet legközelebbi fillérestélye folyó hó 6-án lesz. Mint értesülünk igen változatos és kedves programmot állitottak össze a rendezők: Demény Ferenczné és Szabó Gáborné, kiknek sikerében Simó Balázs dr és Török Mihály ferfi rendezők is osztozni fognak. Lesz tombola, igen szép és számos tárgyak kisorsolásával, világposta és konfetti. A tombolajegyek ára 20 fillérben lett megállapitva s a begyült összeg tiszta nyereménye a nőegyleté lesz. Az idéni fillérestelyek tehát, ugy látszik, megfelelnek a várakozásnak s reméljük, hogy városunk uri közönsége, mely eddig is meleg pártfogásában részesitette a nőegyletet, minél számosabb megjelenéssel támogatja azt jótékony müködésében.

— **Szent Imre ünnepély.** A székelyudvarhelyi róm. kath. főgymnasium ifjusága védőszentjének, Szent Imre herczegnek tiszteletére 1901. november 5-én (kedden) a d. e. 9 órakor tartandó szent mise után a főgymnasium disztermében ünnepélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja az igazgatóság. Az ünnepély müsora: 1. „Szent Imréhez.“ Szövegét irta Gereb K. dr, dallamát szerezte Náraz Gy. Énekli a főgymnasium vegyes kara. 2. Alkalmi beszéd. Tartja Kárpáti István VIII. oszt. tanuló. 3. Mascagni „Intermezzo.“ Előadja az ifj. zenekar. 4. „Szent Imre halála.“ Kölln Norberttől. Szavalja Bede Ferencz VIII. o. t. 5. „Egészen szép vagy Mária.“ Régi egyházi ének. Vegyeskarra alkalmazta Gál Sándor; énekli az ifjuság vegyes kara. 6. „A liliomszál.“ Szavalja Jánosy Béla VII. o. t. 7. Czibulka „Gavotte.“ Előadja az ifj. zenekar. 8. „Izé ur“, monolog Makai Emiltől. Szavalja Diemár Kálmán VII. o. tan. 9. „Élj őseink hazája.“ Schumanntól. Énekli az ifjuság férfi kara.

— **A holnapi filléresтélyen,** melyet a polgári önképző és segélyző egylet javára Boros Birike, Boros Póli, Opris Miklós és Bálint Géza rendeznek — felolvas Becsek Aladár, monologot ad elő Kovács Mihály s szavalnak Holstein Regina, Kun Károlina és Orbán János.

— **Áthelyezés.** A pénzügyi m. kir. miniszter Buchwald Gyula pénzügyi számtisztet a helybeli pénzügyigazgatóságtól a dévaihoz helyezte át. A vidámkedélyü számtiszt tegnap már el is utazott uj állomására.

— **A székelyudvarhelyi önkéntes tüzoltó-egylet** folyó év november hó 3-án délután 2 órakor a barompiacz-téren lévő mászóháznál záró-gyakorlatot tart, melyre az érdeklődők tisztelettel meghivatnak. Székely-Udvarhelyt, 1901. október 29. Csillag József, alparancsnok, Ferenczy György, segéd-tiszt.

— **Carmellini büvész városunkban.** Carmellini azok között a gondolatolvasók között, kik az utóbbi években megfordultak városunkban, kétségtelenül a legkiválóbb. Büvész, szalon equilibrista, állathangutánzó, gyorsvésnök és billiárd-müvész egy személyben. Ma (vasárnap) este a Budapest szállóban igen érdekes müsorral előadást tart. Ajánljuk szives figyelembe.

— **Erzsébet királyné ünnepe.** Elköltözött Erzsébet királyasszonyunk emlékére Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy Árpádházi Szent Erzsébet névnapjának évfordulóján november hó 19-én, minden iskolában gyászünnepet tartsanak. A rendelet szerint e hó 19-ik napján és onnan kezdve évről-évre az ország összes iskoláiban megtartják a gyászünnepet, hogy elhunyt jóságos királynénk emléke mindig az ifjuság szeme előtt legyen.

— **A kolozsvári „Egyetemi Lapok“** ezután hetenkint 2—3 ivnyi terjedelemben fog megjelenni. Az Egyetemi Lapok már ötödik évfolyamába lépett s az idén tovább fog tekinteni annál a kornél, melyet a szoros értelemben vett diák-politikai ügyek határolnak és a társadalmi kérdésekkel való foglalkozást is programmjába veszi.

— **Lakás nélkül maradt szegény emberek.** Minden jobb érzésü embert elszomorit azon elég gyakran ismétlődő tény, hogy különösen az adóhátralékok, illetékek s más kincstári tartozások miatt kitüzött árverések alkalmával egyes, otthon nem levő emberek darabka földjét és lakóházát is eladják s ezt csak akkor tudja meg az illető, mikor már késő s mikor azon változtatni nem lehet — hazaérkezésekor. Ez a visszás állapot közigazgatási bizottságunk közelebbi ülésén Hollaky Arthur vármegyénk főispánja révén szóba került s megállapitották, hogy ennek okai a legtöbb esetben az illető községek elöljárói, akik — habár minden egyes esetben a törvényes értesitések kézbesitésére felkéretnek, azt egyszerüen mellőzik, vagy pedig a történt befizetéseket illetékes helyre bejelenteni elmulasztják. Ebből származik aztán a sok kellemetlenség és a szegény emberek károsodása. Az sem ritka eset, hogy a birtok telekkönyvileg más nevén áll, de tényleg a tulajdonos birja s igy a kinek nevén áll, az nem törődik az árverés kitüzésével. Ennek szomoru eredménye azután, hogy a tényleges és jogos tulajdonos elveszíti tudtán kivül a birtokát. A községek előljáróságai, kik mindenkit ismernek, tudják viszonyait a faluban, egy kis lelkiismerettel, jóindulattal segithetnek a bajon s épen azért e tárgyban Damokos dr alispánt körrendelet kibocsátására kérte fel a közigazgatási bizottság.

— **Az adókivetést** a jövő három (1902—1904.) évre már elrendelte a pénzügyminiszter.

— **A fogarasi m. kir. állami felső kereskedelmi iskola igazgatósága** felhivja mindazon volt növendékeit, kik a vezetese alatt álló intézetben 1889-óta érettségi vizsgálatot tettek, sziveskedjenek jelenlegi foglalkozásukról az igazgatóságot mielőbb értesiteni

— **Eladó nemes füzdugványok.** A földmivelésügyi miniszterium hivatalos kimutatása szerint az egyes állami füzfatelepeken a következő mennyiségben állanak a beszerezni kivánóknak nemes füzdugványok rendelkezésre. A keszthelyi gazdasági tanintézetnél 15,000 drb, a kolozsmonostorinál 149,000 drb, az algyógyi földmives-iskolánál 15,000 drb, a csákovári földmives-iskolánál 200 drb, a kecskeméti földmives iskolánál 10,000 drb, a rimaszombati földmives-iskolánál 20,000, a tordai áll. kertmunkás iskolánál 100,000 drb, a lugosi áll. faiskolában 200,000 drb, a tarczali faiskolában 30,000 drb, az ungvári faiskolában 80,000 drb és a zilahi faiskolában 5000 drb, honnan kik e füzfadugványokat beszerezni óhajtják ezrét 4 K-val kaphatják.

— **A fogarasi felsőkereskedelmi iskolát** beszüntetik és talán Beszterczebányára akarják áthelyezni. Vajjon nem lenne-e helyesebb azt valamelyik székelyföldi városba hozni, pl. Marosvásárhelyre? A székely kamara megadhatná erre a választ illetékes helyen.

— **Állami tanitók figyelmébe.** Vallás- és közoktatásügyi miniszter ő Nagyméltóságának folyó hó 16-án 72,006 sz. a. kelt m. rendelete értelmében figyelmeztetnek az áll. isk. tanitók, illetve tanitónők, hogy fizetési előlegirant beadott kérvényeik csak azon esetben terjeszthetők fel, ha azokat, komoly betegség, családi vagy vagyoni csapás következtében beállott valóban szorult anyagi helyzetüket igazoló, orvosi vagy más bizonyitványnyal felszerelve a kir. tanfelügyelőséghez benyujtják. Ellen esetben utóbb megjelölt hivatal azokat mint »fel nem terjeszthetőket« hivatalból visszaküldi.

— **Csalódásoknak elejét** veendő s a forgalomban lévő számos hamisitványra való tekintettel e lapok egyik legközelebbi számában közhirré lesz téve, hogy mely helyeken kapható a köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen évek óta bevált eredeti Réthy-féle pemetefü-czukorka.

— **A bélyegekben történő befizetések megszüntetése.** A kereskedelmi miniszternek a pénzügyminiszterrel egyetértőleg kibocsátott rendelete alapján a m. kir államvasutak igazgatósága bélyegekben történő befizetéseket nem fogad el többé. Az igazgatóság figyelmezteti ennek alapján az érdekelteket, hogy ugy arczképes igazolványok kiállitásáért, valamint érvényességüket meghosszabbitásáért teljesitendő, nem különben bármi néven nevezendő befizetéseket csak készpénzben, vagy pedig a postatakarékpénztár utján teljesitsenek.

— **Halestély.** Sándor István vendéglős, a Koronkaykert bérlője ma (vasárnap) este pompás halestélyt rendez. Lesz halpaprikás, rántott hal és turós-csusza s hozzá kitünő zene.

— **Mülovarda.** Fekete Ede és Társa magyar mülovardájával városunkba érkezett s ma (vasárnap) két diszelőadást tart a barompiaczon épitett és jól fütött helyiségben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betüvel 8 fillér ért közöl a kiadóhivatal.

Eladó kőház. Székely-Udvarhelyt, a Bethlen-utczában a Fülöp Sándor-féle három szobás, külön udvarral és hozzá tartozókkal biró kőház örök áron eladó. Értekezhetni Jakab Lajos kovácsmesterrel.

Valódi bort venni akarók kérjenek árjegyzéket Székely Borkereskedéstől Székely-Keresztur.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

Kitünő Kisküküllőmenti ó- és uj **borok** kaphatók 1 hectotól 200 hectoliterig 18—19 forintjával **Balavásáron** dr Hersch Jakabnál.

Olcsó butor. Hat szék és egy diván eladó. Értekezhetni Köteles Gyula kocsigyártónál, Kossuth-utcza.

Hitelügy.

Uj takarékok. Köztudomás szerint az „Udvarhelymegyei Takarékpénztár" Székely-Kereszturon fiókot fog felállitani, mivel ennek fenntartását a Székely-Egyleti Takarékpénztártól leszámitolásra átvett váltó-kölcsönök stb. neki biztositják. Most a marosvásárhelyi Agrár-bank is fiók felállitását határozta el s e czélból Székely-Kereszturon a mult héten értekezletet tartottak a bank részéről kiküldöttek részvételével. Közelebbről Ipari Hitelszövetkezet is létesül.

Fenntartással közöljük azon hirt, mely hozzánk a Homoród vidékéről érkezik. Arról értesitik lapunkat ugyanis, hogy a Székelyudvarhelyi Zálogkölcsön Intézet több községben egész váratlanul nagyobb mennyiségü váltókölcsönt mondott fel oly egyénekkel szemben is, akiknek hitelképességéhez semmi kétség sem férhet. Ez a körülmény nagy megütközést keltett s különböző magyarázatokra ad alkalmat — különösen a Székely-Egyleti Takarékpénztár válságos helyzete után Mi azonban ugy tudjuk, hogy aggodalomra egyáltalán ok nem lehet.

Kertészet.

A gyümölcsfák tisztogatása. A gazdának a gyümölcsfa valóságos mostoha gyermeke, csak akkor törődik vele valamit, ha már a szó teljes értelmében törődnie kell vele. Pedig ez elég hiba, mert pl. egy oly fa, a melyet évente vagy soha, vagy rosszul nyesnek, csak alapos tisztogatás után hozható ismét termőképes állapotba. De többet mondunk, nemcsak a rosszul nyesett fáknál szükséges a tisztogatás, hanem mindegyiknél Ez a tisztogatás abban áll, hogy a fa egy évnél idősebb ágainál a koronát ritkitjuk, mi által a levegő, világosság, hő és nedvesség befolyása sokkal jobban érvényesülhet, mert a levelek az általuk bezárt rügyek kiképződését elősegitik. A tisztogatást legalább minden második-harmadik évben kell végrehajtani és pedig november elejétől februárig. Oly ágat, mely száraz vagy törött, továbbá a mely egészségtelen vézna hajtást mutat, okvetetlenül le kell fürészelni, ugyszintén el kell távolitani minden sürün álló vagy tulságosan elágazó hajtást, továbbá a kisebb ágakat, mig a korona elegendő világosságot nem nyert. Az eltávolitandó ágakat szorosan képződésük helyén kell levágni és a sebhelyei tisztán lehámlitani. Az ily helyet legjobb azután faviaszszal vagy kátránynyal bekenni, hogy a sebhelybe a hólé vagy eső be ne hatolhasson, mert a fás rész különben rothadna. A tisztogatás azonban nem az egyedüli munka, a melylyel gyümölcsfáink termőképességét fentarthatjuk, hanem szükséges ezenkivül arról is gondoskodni, hogy az évi termés által elvont tápanyagok megfelelően pótoltassanak. Az ugynevezett keverék trágya, továbbá a vizzel higitott trágyalé vagy még inkább a mütrágya, mindig oly anyagok, metyek e tekintetben sikerrel használhatók. De a ki használja, az nem is fog arról panaszkodni, hogy kár a mezőgazdának a gyümölcsfákkal is bibelődni. Külföldön csaknem minden gazdaságban gyümölcsfákkal vannak szegélyezve a szántóföld táblái. Miért ne tehetnők meg mi is ugyanazt?

Egészségügy.

Patti Adél az egészségről. Patti Adél ismeretes arról, hogy bár évei száma után maholnap a „tisztes matrona" jelzőt fogja megérdemelni, még mindig friss és üde, ugy hogy fiatalos külsejével mindenkit meglep. Ilyen körülmények közt különös érdeklődésre tarthat számot az a pár sor, melyet az ünnepelt primadonna az egészségről egy angol folyóiratban közzétesz: „Az egészség irja Patti „természetes állapot, a betegség pedig kilencz esetben tiz közül valamely meggondolatlanság vagy kicsapongás büntetése. Valahányszor betegek vagyunk, mindig ifjuságunk egy részét pazaroljuk el. Minden felgyógyulás, akár fejfájásból, akár tüdőgyulladásból életerőnk nagy erőfeszitése árán történik és igy életünk tőkéjének elfecsérlése. Ez okból kerülnünk kell minden betegséget. A betegséget legjobban rendes, egyszerü, mértékletes életmód által kerülhetjük el, ezt csak ostoba emberek tartják terhesnek vagy tulzásnak. A nap huszonnégy órájából nyolczat forditsunk alvásra. A szobákat, amelyben dolgozunk és alszunk, alaposan ki kell szellőztetni. Hogy milyen fontos a szellőztetés, erről csak kevés embernek van fogalma. Még amikor hangom volt az egyetlen tulajdonom, akkor is télen-nyáron nyitott ablaknál aludtam és sohasem hültem meg. A társadalmi kötelmek legnagyobb része se élvezettel, se haszonnal nem jár, ez okból jól tesszük, ha a társaséletet magunkra nézve lehetőleg egyszerüsitjük. A komplikált életmód sok boszusággal jár és ez az egészség és boldogság fő ellensége, ördögi bacczillus, mely az emberiség boldogságát minden másnál jobban pusztitja. Tegyük otthonunkat oly kellemessé, amilyenné csak lehet. **Ne igyunk csak tejet és vizet, különösen** vizet, amelyből sohasem lehet eleget inni. Gondoljuk meg, hogy az alkohol méreg, mely a testben nagy kárt tesz, hogy tehát a bor, sör, kávé és tea szintén mérgek." Ime Patti Adelina egészségi szabályai. Aki megfogadja, annak örök ifjuságot helyez kilátásba a világ legszebb hangu énekesnője.

Törvényszék.

Az esküdtszék hatodik tárgyalása mult számunk zártakor még tartott s ezért arról most emlékezünk meg Feleki Jakab nagygalambfalvi lakos gazdasági cseléd, a 82. ezred helybeli zászlóalja 2-ik századánál tényleges katona volt a vádlottak padján. Folyó évi szeptember 2-án özv. Duka Mihályné ellen halált okozott sulyos testi sértést követett el, a mely bűntényért három évi fegyházra itélték Feleki Jakab vádlottat.

Csarnok.

Romlott levelek.

Irta: B. Mihály Bertalan.

Későn kelt. S ma is ujra, mint már egy hét óta történik, pontosan megkapta a jegyese levelét valahonnan a vidékről.

Egy hét óta kapja folyton egyik levelet a másik után, a szemrehányást tartalmazó gyöngéd sorokat, olvashatta belőlük szerelmes lánykája aggodalmait, vergődését a szivének. Ej, de már nem hatott rá cseppet sem ez, keveset törődött vele, mint ahogy nem törődik az ember olyan dologgal, amelyet feledni akar, amely már köznapivá, unalmassá vált előtte.

Mégis felbontotta a levelet....... s többször átolvasta az utolsó sorokat:

....»Ha megtudom, hogy nem szeretsz s hütlen lettél hozzám, megöllek. Meg, amint megölted te a lelkemet a csalfaságoddal...... Tudni akarom határozottan: szeretsz-e vagy sem.....

Nem állhatta meg, hogy el ne nevesse magát erre a szenvedélyes kifakadásra. Ily erélyesen még sohse lépett fel vele szembe asszonyféle, aztán plane nem a gyönge, kis teremtés, akit ő maga sem tudja hogyan pár hó óta a jegyesének nevez. Aki olyan ősi jogokat formál hozzá, a szivéehez, mintha legalább is szerelemből jegyezte volna el.

— No megállj kicsike — gondolta magába és kabátja zsebéből egy másik elegáns levélkét vett elő. Már a szaga is olyan erős, kéjes hatásu volt; ezzel szoktak mérgezni az asszonyok. Azt mondják ép ugy lépre csalja ez a finom kábitó illat a férfit, mint az egeret a méreg közé kevert pástétom..

Hát többször elolvasta ennek a levélnek is utolsó sorát: »Senkiért má=ért, de magáért még az uramat is megcsalnám, a kit pedig valaha szerettem. Jöjjön... jöjjön különben magam megyek érte «

Ej, dehogy is várt ő az asszonyra, hiszen ha nem hivta volna ugy is elmegy Igen, hiszen már régóta sóvárog utána kutatja ennek az óriás városnak minden parányi zugát s nem birja megtalálni.

Utoljára is a szinházba lat'a, közel ült hozzá s a mellén azok a zokei hullámok, amiket a selyemruhája vert, majd kikergették a vérét, egészen lázba hozták. Emlékszik egész este kaczérkodtak egymással de egyebet nem tehettek, mert valahányszor közeledni akart az asszonyhoz, az tiltakozni látszott, elfordult s csak mikor ujra kezdődött az előadás — mutatta az arczát feléje.

Aztán egyszer az előadás végén hozzája akart szegődni..., de épen a legválságosabb pillanatba érkezett oda egy másik ur is, kinek az asszony a karjába fonta az övét. Bizonyosan az ura volt,.. igen, akit most megakar csalni. Azóta nem is látta valóságban, csak ugy álmában, vagy nem is álmában — ébren, mikor arról a vékony teremtésről álmodott. Mindig eléje furakodott a fantaziájába ez az asszony is az ő fekete hajával, a stilszerü szédítő mellével. Ez a kép mindig legyőzte a másikat. Ez a másik, a lány szőke volt. Utóljára már egészen elmosódott az előbbi kép; minek is tolakodott volna, ugy se birta már őt lelkesiteni, semmi varázsa nem volt rá. Egészen kimaradt s most erre gondolt mohó vágygyal, amely sokszor az őrülettel fenyegette...

Készen volt a toáletjével. Kocsiba ült s elhajtatott a házig....

*

Az előszobában nem kellett sokáig várakoznia. A fodros haju szobalány azzal jött vissza, hogy:

— A nagyságos asszony várja, parancsoljon bemenni.

Beindult. Az asszony majdnem az ajtóig jött elébe s azt sem várta, hogy bemutassa magát, odanyujtotta kezét.

— Gróf Igárdy, szólt a férfi.

— Ismerem már... ugy hirből... . felelt az asszony zavarodottan Sok mindent beszélnek magáról én csak hármat veszek figyelembe, azt, hogy szellemes, lovagias és discrét.

— Ej nagyságos asszonyom igen sokat mond Az elsőt határozottan visszautasitom, az utóbbiak a vérembe vannak, azzal születtem, tehát nem érdemel dicséretet.

Eközben az asszony egy sarokgarnitura felé ment, a férfi követte s letelepedett melléje.

Ujra az asszony kezdte:

— Nem tudom, de nem is merek rágondolni, hogy mit tarthat felőlem kedves gróf... hogy én hivom magát..... De végre is rászántam magamat, győzött bennem a vágy valami uj után, egy kis boldogság után... Tudja kérem, a férjem keveset törődik velem, szükségem van valakire, akit szeretni tudnék, s aki ezért engem is viszont szeretne....

— Hát boszut akar állani az urán, aztán engem akart eszköznek?.. kérdé a gróf, de már titkon elhatározta magában, hogy okvetlenül pártfogásába veszi ezt a szép asszonyt.

— Dehogy is, hiszen mondtam az imént, hogy a boldogság utáni vágyamat akarom kielégiteni.... . No hát, igenis maga az eszköze, magát választottam a sok közül.... mert maga tetszett leginkább.. Ez az egész.

— A sors kegyeltjének érzem magamat nagyságos asszony. Nevetséges, de igaz, én is valami ilyen féle boldogság után vágytam, mint kegyed... Aztán szaladtam is utána hosszasan s egyszer, mikor sikerült volna megtalálnom, emlékszik akkor este.... elcsipték előlem. Azóta hasztalan volt minden fáradságom, a csalódásnál, a kétségbeesésnél egyebet nem termett.....

Már az asszony előtt térdelt s az érintésre delejes, kéjes áram szaladt át a testén, az asszonyén is, s **ha az imént hazudott volna is, e pillanatban komoly,** igazi vágyat érzett az asszony után. Ez a kéj felhajtotta ereiből a vért a fejbe, nem tudott többé gondolkozni, eltompult az agya.... Beletemette arczát az asszony ölébe, a kezeit is az arczához szoritotta. Azt tehetett az asszonnyal, amit épen az érzelme diktált, annyira az övé volt e pillanatban...

Később lehuzta az övéhez az asszony kipirult, lázas arczát, magához szoritotta s szivta minden meggondolás nélkül a hajának illatát. Kéjes sóvárgás, remegés fogta el mindkettőjüket.

Odakünt megmozdult valami. Pillanatra felrettentek az önfeledett helyzetből... aztán mit sem hallottak tovább. S ez a kis intermezzo szenvedélyesebbé tette őket

Az asszony sugta:

— Szeretsz?..

— Szeretlek — szólt vissza a férfi.

— Senkiért másert, érted megtudom csalni az uramat... Koczkára teszem a már biztositott jövőmet, talán az életemet is.... Különben még nem volt jövőm, életem, ezután lesz,.. ez a percz más irányt adott nekik.... Csak boldogság kell nekem, a te szerelmed lesz, amiért ezután élni fogok....

— S én szeretni is foglak, a tied leszek, egyedül, feltétlenül a tied, mint ahogy magadénak vallod a szivedet. Megfojthatsz, beleölhetsz a szerelmedbe

Az asszony mellé ült, magához ölelte ugy hogy az egész teste érte az övét. Simogatta a haját, csókjaival lecsukta a szempilláit s ha olykor az asszony ellenkezett, az ajkát is megcsókolta. Ezzel aztán végkép lefegyverezte öt. Teljesen az övé volt . . .

*

Mikor ujból a kocsijában ült, kimerültnek érezte magát. Nem a teste, a lelke volt az. Az érzelmei egymást üzték, majd olyszerü zsibbadás vett rajta erőt, mint amikor nehéz, hosszu álomból ébredünk, mikor az álom még egyre lenyügözve tartja a valónkat.

Aztán mintha nem egyedül lett volna... maga mellett tartaná az asszonyt. Ugy bántotta a vérét az a kéjes képzelődés.

Behunyta a szemeit... látta a fekete nagy szemeket. Rászegezte... érezte a tüzét... érezte nyaka körött a karját s amint akkor a gyönyörtől elszédült. Vad, szilaj szenvedély vett rajta erőt...

Eszmélni kezdett, kétségbeejtőnek találta az állapotát. Hogy mindezt csak maga elé varázsolta a még egyre tulhajtott fantaziája, hogy már csak kisértő emlékei voltak az átélt boldogságnak De amint józanabb lett, felocsudott a mámorból, eszebe jutottak az asszonynak utolsó szavai: ha hivlak jöjj, zavartalan boldogság fog ránk várni. Tehát biztos, hogy folytatása lesz, nem kell lemondania arról a csábos világról, amelybe belejutott. Folytatása lesz... meddig?,.. amig birja, bele nem vesz a lelke a nagy boldogságba....

Otthon volt, fáradtan esett ágyára, kimeritette, elaltatta ez a szerelem.

*

Álmos szemeinek a pillantása ujból a levélre esett, a leány levelére. A halovány, gyerekes irás kisérteni kezdte, addig addig, amig a lelkében mégis megmozdult valami. A vád a lelkiismeret, hogy hitegeti azt a szegény teremtést... Ej, hiszen ő nem tehet róla, ő igy boldog s nem tudna lemondani erről a másik boldogságáért.

Meg fogja irni a leánynak a valót, hogy ne számitson többé rá, mert nem az övé. A sajátmagáé, sem az asszonyé. Kissé sirni fog, aztán minden elmulik, a szerelem, a fájdalom s nem is fog többé rágondolni...

És irta:

„Édes, nem állhatom többé, tudja meg a valót, amit már régen kellett volna megirnom. Nem szeretem magát s azt hiszem maga sem szerethet engem, legalább nem vagyok méltó rá. Romlottabb, profánabb ember vagyok, semhogy egy nyiló rózsa üdeségébe, illatába gyönyörködni tudnék, élvezni tudnám azt. Ehez nincs is már jogom. Feledjen . . .«

Kegyetlen kiméletlenséggel irta meg a sorokat, mintha még ennél is fájdalmat akart volna okozni a leánynak. S elküldte le, vidékre, ahol bizonyára más, egészen más tartalommal várják a levelét. Sajnos, reménytelen lélekkel egy ártatlan lányka.

Aztán várt . . . folyton várt az asszony levelére, amelyben hivni fogja a ravatalon való együttlétre . . .

BETEGH PÁL,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Hivatalos rész.

Kimutatás az erdőbirtokosok által az 1901. év őszén eladásra bejelentett famagvakról.

A) Lombfák.

I. Kocsányostölgy.

1. Volt urbéres birtokosság Darány 70 Hl egységára 7 K, 2. Volt urbéres birtokosság Gárdony u. p. Dombó 30 Hl egységár 7 K, 3. Volt urbéres birtokosság Fajsz 6 Hl egységár 7 K, 4. Volt urbéres birtokosság Sávoty (u. p. Som. Sámsond) 30 Hl egységára 7 K, 5. Volt urbéres birtokos Simonyi (u. p. Nemes-Vid) 20 Hl egységár 7 K, 6. Volt urbéres birtokosság Szőke Dénes (u. p. Nemes-Vid) 15 Hl egységár 7 K, 7. Volt urbéres birtokosság Vörs 10 Hl egységára 7 K, 8. Légrád nagyközség Légrád 50 Hl egységár 7 K. A megrendelésre nézve kérdés intézhető a m. kir. állami erdőhivatalhoz Kaposvárt. 9. Erdélyi róm. kath. status nagyalmási uradalom Nagy-Almás 50 Hl egységár 14 K. Bánffy-Hunyadi vasuti állomásra szállitva. — Tavaszszal szállitva 1 Hl 16 K.

II. Kocsánytalantölgy.

1. Gróf Zichy-féle senioralis uradalom erdőhivatala Divény v. á. Lónyabánya 50 q egységár 15 K. Lónyabányai v. losonczi állomásra szállitva zsákok beszerzési árban szállitatnak. Szállitható 1901. okt. 1-től kezdve. 2. Báró Baratta Draganó jószágigazgatósága Poltár v. á. Losoncz 100 q egységár 7 K az erdőben szedve zsák nélkül. 3. Berethalom község Berethalom 20 Hl egységár 9 K ár zsákokkal együtt az erzsébetvárosi állomásnál értendő. 4. Szász-Ivánfalva község Szász-Ivánfalva u. p. Medgyes 10 Hl egységár 9 K, 5. Muzsnai ev. luth. egyház Muzsna 4 Hl egységár 10 K ár zsákkal együtt medgyesi vasuti állomásnál értendő. 6. Szab. osztr. magy. áll. vasuttársaság főtiszttartósága Cravicza 50 Hl egységár 12 K 60 f szállitható 1901. okt. 20-tól nov. 10-ig. 7. M. kir. erdőhivatal Orsova 30 Hl egységár 10 K szállitható október hóban. 8. M. kir. járási erdőgondnokság Fehértemplom 10 Hl egységár 8 K szállitható október hóban. 9. Veress Gyula rozsnyói székes káptalan bérlője Ipolyság 25 Hl egységár 8 K 50 f. Ipolysági állomásra szállitva zsákkal együtt értendő október 1-től kezdve. 10. M. kir. kincstár (m. kir. erdőgondnokság) Keczer-Peklén 35 Hl egységár 8 K. 11. Gróf Zichy Rezsőné Hihjó u. p. Aranyidka 50 q egységár 8 K gyüjtetlen állapotban. 12. Volt urbéres birtokosság Endred 20 Hl egységár 8 K, 13. Volt urbéres birtokosság Körshegy 15 Hl egységár 8 K, 14. Volt urbéres birtokosság Nagyberény 10 Hl egységár 8 K, 15. Volt urbéres birtokosság Szárszó 15 Hl egységár 8 K, 16. Volt urbéres birtokosság Ságvár 20 Hl egységár 8 K. A megrendelésre nézve kérdés intézhető a m. kir. állami erdőhivatalhoz Kaposvárt. 17. Erdélyi róm. kath. status nagyalmási uradalom Nagy-Almás 50 Hl egységár 14 K. Bánffy-Hunyadi vasuti állomásra szállitva. Tavaszszal szállitva 16 K. 18. Mailott György báró erdőhivatal Tállya (Zemplén m.) 2000 Hl egységár 5 K v. á. Szerencs, az egyésgár loco erdőben értendő.

III. Ákácz.

1. Gróf Andrássy Tivadarné Perény 5 q egységár 80 K. Hidas-Németi vasuti állomásra szállitva. 2. Budapesti papnevelő intézet Budapest 50 kg. egységár 1 K. Megrendelhető budapesti papnevelő intézet erdőgondnokságánál Kis-Komárom.

IV. Csertölgy.

1. Nagyváradi l. sz. püspökség erdőhivatala Nagy-Várad 500 Hl egységár 8 K Mikló-Hajnoról a drágcsekei vasuti állomáson. 2. Volt urbéres birtokosság Bize u. p. Mesztegnye 10 Hl egységár 5 K megrendelhető a m. kir. áll. erdőhivatalnál Kaposvárott.

V. Bükk.

1. A volt 13. számu románbánsági határőrezredből alakult vagyonközség Karánsebes 200 Hl egységár 3 K 28 f a vevő által szedetendő, csomagolandó és szállitandó. 2. Nagyváradi l. sz. püspökség erdőhivatala Nagy-Várad, 3. Nagyváradi g. k. püspökség erdőhivatala Belényes a vasuti állomásokhoz szállitva 4—6 K Hl-ként nagyobb mennyiségben.

VI. Amerikai dió.

1. Medgyes szab. kir. város Medgyes 50 Hl egységár 8 K a zsákkal együtt a medgyesi vasuti állomásról. (Vége köv.)

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 14770., 14844., 14848., 15088.—901. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község elöljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy Száldobos, Vargyas és Korond községek sertésállományában a sertésvész szórványosan; Bethfalva község sertésállományában a sertésorbáncz szórványosan fellépett és a vonatkozó zárlatok elrendeltettek. Ellenben Bikafalva község lóállományában a szórványosan uralgott rühkór megszünvén, a vonatkozó zárlat feloldatott. Székely-Udvarhely, 1901. október 25. Dr Damokos Andor alispán.

Elveszett marhalevelek. Udvarhelyvármegye alispánjától. 14993., 15089—901. alisp. sz. Valamennyi község elöljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy korondi Koszta Mária a korondi határon 852—901., 853—901. szám alatt kiállitott marha-leveleit elvesztette, mely egy 4 éves kékes tehén és egy nyolcz hetes üsző borjuról lett kiállitva; Sz.-oláhfalvi Bartos János egy drb 1892. évbeli pejszőrü herélt lováról ez évi 91330. megyei 587. községi szám alatt kiállitott marhalevelét elveszitette. Székely-Udvarhelyen, 1901. évi október hó 28-án. Dr Damokos, alispán.

Felfogott csikó. Udvarhelyvármegye alispánjától. 14881—901. alisp. sz. Valamennyi község elöljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy Nagy-Galambfalva községben mult hó 8-án egy drb két éves piros szőrü kancza csikó, melynek hátsó jobb lábán a körömház fehér, felfogatott. Székely-Udvarhelyt, 1901. október hó 23-án. Dr Damokos, alispán.

M. kir. államvasutak. **Keleti vonal.**

TÉLI MENETREND.

(Bukarest—Brassó—Budapest—Bécs.)

Érvényes 1901. október 1-től. Érvényes 1901. október 1 től.

Tv.sz.sz. 561 I—III.	Gy. v. 501 I—II.	Állomások	Gy. v. 502 I—II.	Sz. v. 506 I—III.
7·50	9·15	ind. **Bukarest** érk.	9·10	8·05
3·32	1·12	Predeal	3·31	1·11
5·08	2·45	**Brassó**	2·09	10·25
9·25	10·24	**Kézdi-Vásárhely**	6·53	1·35
10·15	—	Bukarest	—	6·55
8·54	—	Palanca	—	6·27
9·50	5·17	**Gyimes**	1·50	5·57
5·06	12·31	Sepsi-Szt-György	4·35	10·33
7·10	3·00	**Székely-Udvarhely**	1·59	6·12
7·26	3·16	Bikafalva 11. sz. őrh.	1·40	5·54
7·38	3·29	Bögöz	1·27	5·41
7·57	3·54	Nagy-Galambfalva	1·10	5·25
8·13	4·11	Bethfalva 6. sz. őrh.	12·41	5·01
8·25	4·21	Székely-Keresztur	12·32	4·53
8·33	4·29	Boldogassz.-falva 3. sz. őrh.	12·13	4·39
8·42	4·38	Uj-Székely 2. sz. őrh.	12·03	4·29
9·13	5·29	**Héjjasfalva**	11·14	4·03
9·35	5·42	**Segesvár** ind.	10·53	3·40
11.50	6·56	Kis-Kapus	9·43	2·01
7·41	4·40	Nagy-Szeben érk.	1·20	11·12
12·58	7·35	Küküllőszög	9·04	1·02
	1·53	Sóvárad (Korond-fürdő)		8·24
2·07	8·06	Tövis (Arad felé elág.)	8·32	11·52
3·11	8·54	Székely-Kocsárd	7·50	10·44
12·25	5·43	Maros-Vásárhely	10·30	4·59
3·46	9·24	Aranyos-Gyéres	7·26	10·14
3·00	8·52	Torda	7·55	10·45
6·13	11·01	**Kolozsvár**	5·55	8·33
11·04	2·38	Nagyvárad	2·11	3·42
1·19	4·03	Püspök-Ladány	12·47	1·33
7·10	7·50	érk. (**Budapest** érk.	9·15	8·30
1·50	1·50	(Bécs stb. Bruckon át ind.	2·10	10·00

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 428–1901. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróság 1901. évi V. 212/1. számu végzése következtében dr Werkner Mihály budapesti ügyvéd által képviselt Bánhegyi C. J. budapesti czég javára Delmán Imre székelykereszturi lakos ellen 206 korona 51 fillér s jár. erejéig 1901. évi jul. hó 16-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján felül foglalt és 1564 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 3 varógép, 2 sifon, többféle házibutorok, ágynemüek és czipők nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1901. évi V. 212|3. számu végzése folytán 66 korona 51 fillér hátralék tőkekövetelés, ennek 1901. évi április hó 14. napjától járó 5 százalék kamatai, 1/3 százalék váltó dij és eddig összesen 77 korona 74 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Székely-Kereszturon alperes házánál leendő eszközlésére **1901. évi november hó 9-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sz.-Kereszturt, 1901. évi okt. 23-án.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bir. végrehajtó.

575—1901. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Z oklándi kir. járásbiróság 1901. évi Sp. 171|3. számu végzése következtében dr Schmidt József medgyesi ügyvéd által képviselt Grosz Lipót javára Bartha Andor bardoczi lakos ellen 160 korona s jár. erejéig 1901. évi szeptember hó 5-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 640 koronára beszült következő ingóságok u. m.: 4 fehér szőrü tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek Z. oklándi kir. járásbiróság 1901-ik évi V. 312|2. számu végzése folytán 160 korona tőkekövetelés és ennek 1901. évi augusztus hó 10. napjától járó 5°|₀ kamatai, 1|5 százalék váltó dij és eddig öszszesen 76 korona 82 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Bardoczon alperesnél leendő eszközlésére **1901. évi november hó 5. napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1901. évi okt. hó 16. napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. birósági végrehajtó.

Sz. 597—1901. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróság 1901. évi V. 136|1. számu végzése következtében dr Sebess Jenő székelykereszturi ügyvéd által képviselt Bretter Vilmos marosvásárhelyi lakos javára Nagy Dénes s társai bordosi lakosok ellen 150 korona s jár. erejéig 1901. okt. hó 2-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján le és felül foglalt és 1072 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák, lovak, szekerek, széna, trágya, buza és házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1901. évi V. 136|4. számu végzése folytán 150 korona tőkekövetelés, ennek 1901. évi január hó 15. napjától járó 6 százalék kamatai, 1/5 százalék váltó-dij és eddig összesen 123 korona 90 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Bordoson alperesek házánál leendő eszközlésére **1901. évi november hó 7-ik napjának d. u. 1 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Kereszturt, 1901. okt. hó 21-én.

SZALONTAI ALBERT,
kir. birósági végrehajtó.

A pemetefü-czukorkának számos utánzata lévén, e helyen legközelebb megjelöljük azon gyógyszertárakat, ahol az eredeti RÉTHY-féle készitmény kapható.

Czegléden
Unghváry László
300 holdas szőlőtelepe és gyümölcsfaiskolájának, valamint borüzletének részletes árjegyzéke megjelent s kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.
Vidéki eladók kerestetnek.

Könyv- és papirkereskedés áthelyezése.

Tisztelettel jelentem a nagyérdemü közönség- és vevőimnek, hogy üzletemet a **Koncz-féle gyógytár mellől a Szent-Ferencz szerzet-templom homlokzatával szemben fekvő házam bolthelyiségébe** költöztettem át.

Gyertyánffy Gábor.

BACZÓ LÁSZLÓ
FÉRFISZABÓ ÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT (Főtér).

Ajánlja nagy választéku, **legdivatosabb** mintákkal biró **szövetraktárral** kapcsolatos

FÉRFISZABÓ ÜZLETÉT.

A budapesti első szabászati iskolában szerzett sokoldalu tapasztalatai alapján teljes biztositékot nyujt pontos, izléses öltönyök előállitására. **Hazai és angol szövetek! Csinosság- és tartósságért jótállás!**

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Kiadó lakások.

A főpiacztéren, **egy nagyobb utczai 3, 4, vagy 5 szobás, egy kisebb 2–3 szobás, konyhás, emeletes; egy ketszobás földszinti lakás,** mindenik mellékhelyiségekkel azonnal kiadó és átvehető.

Értekezhetni **Koncz Ármin** tulajdonos gyógyszerésznél.

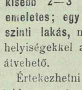

Épület- és butorasztalos

Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy mindennemü az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, igy jutányos áron és szolid kivitelben készitek szoba- és konyhaberendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtók és ablakokkal való felszerelését, különösen ajánlom remek müvü iróasztalaimat, könyv- és irományállványaimat.

Községi jegyzői és birói irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, izléses munka!

Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utcza. (Saját házamban.)

BIRÓ FERENCZ.

Sz. ad 7914–1901. fszb.

Árverési hirdetmény.

Melylyel köztudatra hozom, hogy Darócz község tulajdonát képező kétkövü lisztelő-malom az 1902. évi január 1-től kezdő három egymásután következő évre **ez évi november hó 23-án d. e. 8 órakor** Darócz községházánál a legtöbbet igérőnek nyilt árverésen bérbe fog adatni.

Kikiáltási összeg 1500 korona — bánatpénzül ennek 10 százaléka teendő.

Utóajánlat nem fogadtatik el.

Részletes feltételek a községi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

H-Okländ, 1901. okt. hó 30-án.

Benedek Imre,
főszolgabiró.

PAPP ISTVÁN
SZABÓ-ÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT. (Alsó-piacztéren.)

Ajánlja a legujabb követelmények szerint berendezett

szabó- és szabászati üzletét.

Mindennemü uri öltönyök mérték szerint, izléssel, dival szerint legpontosabban készittetnek.

Legmodernebb minták.

Halestély! UJ Halestély!

VENDÉGLŐ és KÁVÉHAZ

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, hogy a **KORONKAY-féle** vendéglőt átvettem s azt **f. évi október hó 19-én** (szombaton) este

halestélylyel kapcsolatosan

ÜNNEPÉLYESEN MEGNYITOTTAM.

Eddig szerzett jó hirnevem kezeskedik, hogy nagyérdemü vendégeimet mindenkor kifogástalan ételekkel és italokkal fogom ezután is készséggel kiszolgálni.

Közkedvelt halestélyeimet jövőre is megtartom.

Havi előfizetésre ugy helyiségemben, mint házhoz szállitva: a legizletesebb ebéddel és vacsorával szolgálok.

Szives támogatást kérve, vagyok kész szolgálattal:

SÁNDOR ISTVÁN, vendéglős.

BARTHA ANDRÁS
czipészmester
SZÉKELY-UDVARHELYT
Kossuth-u. 21.
(Zálogház mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a *Kossuth-u. 21. sz.* (Zálogház mellett) egész ujonnan berendezett férfi- és női

KÉSZCZIPŐRAKTÁRÁT
és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készit kellő gyorsasággal, tartóssággal, pontossággal, *jutányos árak mellett* férfi-, női- és gyermekczipőket. Sokoldalu tapasztalataira támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri.

Az uj tanév kezdetével ajánlom legdusabban felszerelt

könyv- és papir- kereskedésemet

a hol mindennemü szükséges tankönyv, iró-rajz- és tanszer a szokásos olcsó árban szerezhető be.

Betegh Pál,
könyv- és papirkereskedő.

Sz. 10151—901. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járáshoz tartozó Etéd székhelylyel; Etéd, Küsmöd, Siklód, Szolokma, Körispatak, Bözöd, Bözöd-Ujfalu, Martonos, Énlaka, Tarcsafalva, Firtos-Váralya és Csehétfalva községekből álló körorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jött, annak választás utjáni betöltésére pályázatot nyitok.

A körorvos javadalmazása:

1. Rendes fizetés 1000 korona. 2. Utiátalány 300 kor. 3. A kör székhelyén halottkémlési és a husvágatási biztosi állás után 150 kor. 4. Szabad uri lakás, melyhez 2 holdas kert, 5 szoba és melléképületek tartoznak 400 kor. 5. Hivatalos kiküldetéseken kivül bármely községbe 3 korona napidij, beteg vizsgálatért saját házánál 60 fillér, házán kivül 1 korona látogatási dij.

Megjegyzem, hogy az utiátalány csak a 12 havi körutra vonatkozik s más kiküldetésnél a fuvar természetben vagy kilóméterenkint 20 fillérben számitható.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-ban jelzett minősitésüket igazoló, nemkülönben eddigi müködésüket feltüntető okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **f. évi november 30-áig** hozzám annál is inkább adják be, mert a később beérkezett pályázatok figyelembe nem fognak vétetni.

Székely-Keresztur, 1901. okt. 8-án.

Főszolgabiró helyett:
Dollny Róbert, szolgabiró.

Építéseket, építkezéseket

és *tervezéseket,* valamint költségelőirányzatokat teljesen szakszerüen és a kor igényeinek megfelelően a legkényesebb izlésnek is megfelelően köz- és magánépületeket teljes berendezéssel elvállal

Vidéki megbizások is a leggyorsabban teljesittetnek.

Egyszerü levélbeni megkeresésekre azonnali kimeritő tájékozás adatik.

Szolid és felelősség melletti munka.

Vladár Ferencz

épitő vállalkozó
Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utcza, saját házában.

Jutányos árak.

Templomjavitásokat, oltártervezeteket s minden e szakmába vágó dolgokat pontosan elkészit.

BERKECZY LAJOS
ÉPÜLET- ÉS DISZMÜBÁDOGOS

ajánlja minden e szakmába vágó munkálatait, u. m.: toronyfedés, házfedés, ócska fedelek javitását utólagos fizetéssel is. Készletben minden bádogos munkák, fürdő kádak, házi czikkek, konyhaeszközök és kertészeti czikkek. — Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Az üzlet 15 évi fennállása a megrendelések és kiszolgálások kifogástalanságáról és szolidságáról tanuskodik. Minél számosabb megbizást kér

tisztelettel:
BERKECZY LAJOS bádogos mester,
Székely-Udvarhelyt.

B U T O R

Grünwald Albert
butorkereskedő
Brassó,
Kapu-u. 47–49.
Legnagyobb
butorraktár
a Reinhart Fülöp
aradi butorgyáros
hirneves
készitményei
gyári árakon.

30 hálószoba
30 ebédlő
50 szalon és
több uriszoba
barock,
renaissance,
secessió és
ónémet stilben
állandóan
raktáron vannak.

Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben.
Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben.

Kezeskedik
kitünő minőségért,
rendkivüli
olcsó árak mellett.
Vidéki
megrendelések a
legpontosabban
eszközöltetnek.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1901.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.